

Motion till riksdagen

1989/90:K705

av Anders Björck m.fl. (m)

Vissa valfrågor

Budröstning såvitt avser vårdare

Olika former av budröstning är ett viktigt komplement till den personliga röstavgivningen.

Samtidigt är det av största vikt att skapa garantier för att riskerna för otillbörlig påverkan vid budröstning undanröjs. Vidare är det av stor betydelse att reglerna är så utformade, att röstmottagarna på så säkra och likformiga grunder som möjligt kan avgöra om den som tjänstgör som bud skall accepteras eller ej. Det är olyckligt med olikartad praxis mellan olika röstmottagare. Tvister om valförrättarnas beslut kan dessutom leda till överklaganden och i vissa fall omval.

Erfarenheten visar att problem särskilt uppkommit vad gäller budröstning genom vårdare. Rena missbruk har förekommit, i några fall beivrade vid domstol. Det har också i övrigt rått stor osäkerhet om vad som skall avses med ett vårdnadsförhållande.

Genom den reform som leder till att institutet omyndigförklaring upphört kommer i fortsättningen många av de personer som i dag är omyndigförklarade att ha rösträtt. Detta leder till en ökning av budröstning genom vårdare, varför det nu är särskilt motiverat att införa vissa klargörande bestämmelser i vallagen. Dessa ökar rättssäkerheten för den enskilde och underlättar för valförrättaren att avgöra om en valsedelsförsändelse skall godtas eller avvisas.

Det föreligger därför behov av att komplettera föreskrifterna i 11 kap. 3 § vallagen.

Riksdagen bör besluta att vallagen 11 kap. 3 § skall ha följande lydelse.

3 §

Väljare som – – – fyllt 18 år. Vårdare är den som yrkesmässigt eller på ett därmed likartat sätt ger väljaren vård av mera varaktigt slag. Sådan valsefelsförsändelse – – – följande sätt.

Väljaren lägger – – – för dem. Vårdare skall ange i vilket vårdnadsförhållande han står till väljaren. Vittne skall – – – vara vittne.

Utjämningsmandat vid kommunfullmäktigeval i valkretsindelade kommuner

Mot. 1989/90
K705

I 1983 års demokratiberednings uppdrag ingick att pröva frågan om förbättrad proportionalitet vid val av kommunfullmäktige i valkretsindelade kommuner. Beredningen stannade för att föreslå att nuvarande valsystem vid kommunfullmäktigevalen tillämpas tills ytterligare erfarenheter vunnits. Beredningen var inte enig. En minoriet reserverade sig till förmån för ett system med utjämningsmandat utan procentspär. I motiveringen anförde majoriteten att de studier som gjorts visar att det nuvarande systemet fyller högt ställda krav på proportionalitet. En övergång till valsystem med fasta valkretsmandat och utjämningsmandat skulle endast medföra vissa smärre förbättringar vad gäller proportionaliteten.

Vi är av den uppfattningen att det vore värdefullt att få ytterligare belyst de effekter som införandet av utjämningsmandat och någon form av småpartispär för med sig. Riksdagen bör därför uppdra åt regeringen att utreda frågan.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att ändra 11 kap. 3 § vallagen enligt vad som angivits i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär utredning av vilka effekter som införandet av utjämningsmandat och någon form av småpartispär vid kommunfullmäktigeval i valkretsindelade kommuner för med sig.

Stockholm den 25 januari 1990

Anders Björck (m)

Hans Nyhage (m)

Stig Bertilsson (m)

Göran Ericsson (m)

Elisabeth Fleetwood (m)

Birger Hagård (m)

Göran Åstrand (m)